SENOVINIŲ ĐAINŲ GIEDOTOJOS

Žemaitijoje, Plungėje, vyko liaudies menininkų šventė, kur surengtoje parodoje buvo rodomi įvairūs audinių, gintaro, metalo ir medžio dirbiniai. Taip pat buvo surengta A. Juodakienės kilimų paroda.

Penevėžyje įvyko IV amatų varžybos, varžėsi verpėjos, audėjos ir mezgėjos. Dalyvavo apie 600 mėgėjų ir specialistų. Kartu vyko įvairios parodos vaizduojančios audimo istoriją. Anksčiau buvo surengtos kalvių, puodžių ir etnografinių valgių varžybos, kurios irgi praėjo su dideliu pasisekimu.

* ✡ *

Op. sol G. Kaukaitė, sopranas, yra viena iš pirmaeilių dainininkių. Akademiniame Operos ir Baleto teatre Vilniuje. Šiais metais įvykusiame M. Glinkos vokalistų konkurse gavo augščiausią premiją

Lietuvių Etnografinis Ansamblis, įkurtas prieš pora metų, koncertuoja su dideliu pasisekimu. Jų programoje skamba senovinė, 19 ir 20 amž. pradžios, liaudies ir miestiečių instrumentinė muzika, sutartinės ir dainos. Taip pat yra parodomi to laiko papročiai ir šokami senoviniai šokiai. Ansambliui vadovauja P. Mataitis. Dailininkė D. Mataitienė, sekdama muziejinius senus eksponatus ir istorinius šaltinius, sukūrė tinkamus vaizduojamo laikotarpio rūbus. Ansamblis stengiasi programa ir rūbais išlaikyti tikrą lietuvišką etnografinį autentiškumą.

Raš. V. Žilinskaitės, žinomos satyristės, kūrybos vakaras buvo surengtas Rygoje. Kūrybą skaitė aktoriai ir pati autorė.

Sol. Beatričė Grincevičiūtė atšventė 60 m. amžiaus sukaktį. Mokėsi Varšuvos aklųjų institute, vėliau studijavo dainavimą Kaune. Ilgus metus dirbo radiofone, dalyvavo kameriniuose koncertuose. Ji yra įdainavusi daug plokštelių; repertuare liet. liaudies ir vaikų dainos, kameriniai kūriniai.

• MADŲ IR GROŽIO PASAULIS

MADŲ KŪRĖJAS JIEŠKO IDĖJŲ

IRENA KAIRIENĖ

Mados yra nuolatinis pasikeitimas — kas nauja pasidaro sena, o senos idėjos vėl tampa naujomis, tik su nauju atspalviu. Istorikai tai vadina perpylimu seno vyno į naujas bonkas. Nuolatinis jieškojimas ko nors naujo yra pagrindinis madų kūrėjų uždavinys. Kiekvienas madų kūrėjas nuolat klausia: Kaip gi man paruošti sekančią madų parodą, kad viskas atrodytų nauja?" Jieškodamas naujienų, madų kūrėjas atydžiai seka dienos įvykius, naujus gyvenimo posūkius, praeitį, tiria technikos atsiekimus, teatrinius pastatymus, filmus ir neįprastus poreiškius.

New Yorko madų kūrėjai prie pusryčių stalo peržvelgia "Woman's Wear Daily", pasiskaito Vogue ir Harpers Bazaar, nuolatos išeina pasidairyti į Fifth Avenue. Čia jie seka languose išstatytus Dior'o ar Norell'io originalus. Madų kūrėjas yra lyg dailininkas, lankąs muzėjus ir meno galerijas. New York'o languose galima pamatyti naujausius, iš viso pasaulio suvežtus rūbus, o geram orui esant, galima susitikti ponias dėvinčias Europos madų kūrėjų originalus. Po tokio stebėjimo madų kūrėjas grįžta į savo studiją pilnas naujų idėjų.

Dauguma Amerikos madų kūrėjų nuolatos stebi Paryžių. Visada daug ginčijamasi ar amerikiečiai turėtų taip aklai sekti Paryžiaus madas ir ar tokia įtaka reikalinga. Tačiau tai neišvengiama kaip ir šimtmečio pradžioje Amerikoj pasireiškusi prancūzų impresionizmo įtaka Amerikos dailininkams. Tikrasis menas yra įtakingas visiems, nesvarbu kur jis būtų kuriamas, ir tai yra naudinga ir pageidaujama. Paryžius, savo keliu, pasisavino iš Amerikos masinę gamybą. Dabar Paryžiaus madų kūrėjai šalia originalų savo rinktinei mažumai paruošia braižinius ir masinei produkciiai, tuo pasidarydami sau priedinių pajamų. Kadangi anksčiau jų klientūrą sudarydavo tik subrendusios pasiturinčios moterys, jie beveik nieko neplanuodavo jaunajai kartai. Dėl amerikinės itakos, kur dėmesys kreipiamas daugiau į jaunimą, Paryžiaus mados atjaunėjo. Tuo būdu išsivystė tarptautinis idėjų pasikeitimas madų pasaulyje.

Paryžius yra ideali vieta madų kūrybai. Kadangi prancūzai negamina masiniam pardavimui, tai jie gali sau leist eksperimentuoti. Jų pirkėjos yra turtingos ir pretenzingos todėl jie gali naudoti brangias medžiagas ir elegantiškus papuošimus. Paryžiuje kokybė yra tradicija. Prancūziškos medžiagos ir siuvimo priemonės yra pačios prabangiausios ir gražiausios visame pasaulyje. Paryžius jau nuo Marijos Antuanetės laikų yra pasaulio madų centras. Prancūzų mados surištos su menu ir kultūra: — Dior'as, prieš pradėdamas madų karjierą, turėjo meno galeriją, Chanel buvo artima Cocteau draugė, Dufy ir Bakst piešė raštus medžiagoms. Courreges, paklaustas apie meno įtaką madoms, atsakė, kad jis įkvėpimo gaudavo iš Kandinskio paveikslų ir iš architektūros studijų bei didžiųjų architektų, kaip Le Corbusier ir Saarinen.

Karo metu Paryžiaus įtaka madoms sumažėjo, ir kiti kraštai gavo progos išeiti į pirmaujančias eiles. Šiandien pasaulis seka ne tik prancūzų madų parodas, bet taip pat italų, ispanų, ir amerikiečių, kaip pavyzdžiui Norell, Blass, Gernreich, Brooks, Trigere ir Galanos. Tačiau visų akys vistiek pirmiausia nukreiptos į Paryžiaus parodas, iš kur ateina visos permainos ir nauji stiliai.

Madų kūrėjas seka taip pat ir teatrą, operą ir filmus. Istoriniai filmai, ypatingai tie, kuriuose dalyvauja žymios, madingai besireiškiančios žvaigždės, duoda madų kūrėjams neišsemiamų idėjų. Teatrinis pasaulis visada turėjo įtakos madoms. 1910 metais Diagilev'o rusų baletas dominavo Paryžiaus sceną ir jo Šecherezados pastatymas inspiravo rytietišką įtaką madoms. Ta rytietiška įtaka pasireiškė ryškiom laukinėm spalvom mene, apsirengime ir namų dekoravime. Tuo metu besireiškiantis Paryžiuje madų kūrėjas Paul Poiret, susižavėjęs Rytais, sukūrė visą eilę rytietiškų modelių ir į jo parodas moterys ėjo kaip į teatrą, stebėti jo prabangių ir neįprastų rūbų. Rusų baletas ir Poiret davė pradžia orientalizmui. Haremo kelnės tais laikais sukėlė didžiausią furorą. Vėliau jos išsivystė į rauktus viršuje ir apačioje sijonus, kurie išsilaikė nuo 1909 metų iki pirmojo pasaulinio karo pabaigos. Šiais laikais teatro įtaka mus pasiekia per filmus. Pavyzdžiui filmas "Tom Jones" įpilietino Tom Jones sijonus ir šukuosenas. 1966 metais "Doctor Živago" itakoje Paryžiuje buvo dėvimi ilgi mi'inės stiliaus apsiaustai, ilgi batai, avies kailio kepurės ir kariški epuletai.

Istorijos bėgyje visada atsirasdavo žymiu moteru, kurios nustatydavo madas. Paprastai jos būdavo reto grožio, išskirtinos elegencijos ir itakingose poziciiose visuomenėi. Modernioje Amerikoje dažnai tokios moterys yra aktorės, turtuolės, arba iškiliu politikų žmonos. Viena iš jų gerai atsimintina buvo Jaqueline Kennedy, davusi pradžia paprastai ba rankoviu suknelei. Madų kūrėjai stebi kas dėvima Baltuosiuose Rūmuose ypatingų iškilmių metu.

Dažnai madoms pradžia duodavo Prancūzijos ir Anglijos karalienės ir imperatorienės. Tačiau pats ryškiausias šioje srityje pavyzdys buvo Marija Antuanetė. Kad padengtu milžiniškas išlaidas savo rūbams ir papuošalams, ji turėjo net kortomis lošti. Pasakojama, kad kiekvieną ryta tarnas atnešdavo į jos miegamąjį didžiulį sąsiuvinį su jos rūbų piešiniais. Iš tų piešiniu ji išsirinkdavo savo dienos aprangą. Karalienės rūbams prižiūrėti buvo pasamdyta visa gvardija tarnaičių ir siuvėjų. Vyriausioji siuvėja mademoiselle Bertin buvo pati pirmoji garsioji madų kūrėja. Iki tol buvo naudojamos lėlės vietoje modelių, ir iš jų pirkėjos

pasirinkdavo sau rūbus. Anais laikais tos lėlės net būdavo siunčiamos iš Paryžiaus į Ameriką turtingoms plantacijų ponioms. Bartin pati pirmoji pradėjo gaminti pavyzdinius rūbus natūralaus dydžio. Bertin buvo paprastos kilmės, įžūli, užsispyrusi. Bet ji turėjo prancūzų karališkajame dvare didesnę galią už betkurį ministerį. Karalienės šukuotojas Leonard turėjo ne mažesnės įtakos. Kiekvieną rytą jis atvykdavo iš Paryžiaus į Versalį karalienės sušukuoti. Sutvirtintos ilgom sagtim ir tiršta pomada, tos šukuosenos būdavo 20 inčų augščio, su sodais, laivais audroje, su scenomis iš operų, Amerikos